

MEIE KODU

Lõuna-Ameerika eesti ajakiri

N. 1

1936

EESTI RAAMATU-AASTA SUURTEOSED:

FRIEDRICH REINHOLD KREUTSWALD

KALEVIPOEG

Eesti Rahvuseepos.

Täielik illustreeritud väljaanne.

Sisult Eesti tähtsaim teos ja välimuselt Eesti kauneim raamat!

Redigeerinud ja seletustega varustanud **Dr. August Anni**. Redaktsioonitoimkond: **J. V. Veski, Fr. Tuglas, A. Saareste, P. Ariste, D. Palgi**. Illustreerinud kunstnikud **Kristjan Raud** (sõejoonised) ja **Heino Mugasto** (puulõiked). Trükk kahes värvis. Parim eesti paber.

Suurus 18x25x2,5 sm, raskus 1 kg.

Esimene trükk ilmub Raamatu Aasta eestseisuse toetusel eriliselt madala hinnaga: 5 krooni broseeritud eksemplar, 8 krooni kullaga ilustatud riideköites ja 12 krooni kunstikäsiföö üleni nahkköites.

Teatage Eesti Kirjanduse Seltsile oma tuttavate aadresse nii kodu- kui välis- mail, et neile võiks saata tutvustus brošüüre, — sest teade „Kalevipoja“ uuest ilmumisest peab ulatuma iga eestlaseeni!

NB! „Kalevipojast“ tehakse veel eritrükk kaks korda suuremas formaadis (25x30 sm), illustreerijate autograafidega, hind 20 kr. broš. nummerdatud eksemplariid. Üksikud eksemplariid eripaberil 45 kr.

KOGUTEOS

RAAMATU OSA EESTI ARENGUS

Rirjutisi 15 autorilt. Toimetanud mag. **D. PALGI**
Rohkete illustratsioonidega, 250 lk. suures kaustas. Ilmub RA Eestseisuse toetusel. Raanehind 4. kr. broseeritud ja 6 kr. 50 s. poolnahkköites.

Esimene osa viieköitelisest suurteosest

EESTI AJALUGU

1 köide

Esiajalooline ja muistne iseseisvuse aeg.

Peatoimetaja — Eesti ja põhjamaade ajaloo professor **H. Kruus**.
Tegevtoimetaja — Eesti ja naabermaade muinasteaduse professor **H. Moora**.

400 lk. suures kaustas, rohketee jooniste, kaartide ja värvipiltidega.

Hind 7 kr. 50 s. broseeritud ja 11 kr. poolnahkköites.

Eesti Kirjanduse Selts, Tartus

MEIE KODU

Ilmub São Paulo Eesti A. ja H. Selts „Uus Kodu“

Kirjastus osakonna väljaandel, 6 korda aastas.

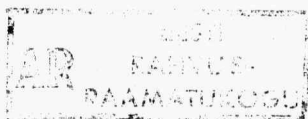
3. aastakäik ENSV Riiklik Avalik Veebruar

1 (14)

Raamatukogu

SP, -1707

Eesti iseseisvuse 18. aastapäeva pühul

Revolutsioonid on rasked ajad, mida rahvad oma ajaloolises arengemises algajalt läbi elavad. Kuid ei saa salata, et revolutsioonid on ka kui äike, mis hirmutab, mõnegi puu purustab ja elumaja põlema paneb, kuid millele järgneb aeg täis värskust ja uut elurõõmu, andes jõudu ja hoogu uuele elule.

Võitlustest rahvaste vahel, millest välja kasvasid mitmedki uued tötundmised, ja Vene tsaaririigi rahvaste peres tekkinud revolutsioonist vana korra vastu, tekkisid uued riigid, vabanesid iseseisvad rahvad, nende hulgas Eesti. Poolteist tosinat aastaid nimetab Eesti ennast iseseisvaks, olgugi et vabadus tuli kätte võidelda raskes sõjas endise peremehe vastu, mille jooksul iseseisva elu korraldamine ja selle loomupärane arendamine vägagi raskendatud oli.

Leidub nüüdki veel inimesi, kes kahtlevad selles, kas iseseisvus on toonud Eesti rahvale paremusi, kas on rahvas võitnud oma riigi loomisega, või on lool ainult muudetud pealkiri, kus orjajad on jäänud endiselt orjajateks, kasusaajateks aga endisi vene

kroonu ja saksa paruni asemel eestisoost ametnikkude parv ja eesti töusik, kelle eesotsas oma seast võrsunud suurused, kuid niisama ahned ja hoolimatad.

Kuid nii saavad mõtelda ainult need, kes tõelusi ei tunne, ehk tunda ei taha.

Et iseseisvuse väärtust õieti hinnata võida, pruugib ainult reaalselt kujutada, missugune oleks seisukord siis Eestis, kui ta iseseisvaks mitte ei oleks saanud, kui ta oleks jäänud ühte Venega.

Eestis tuntakse küllaldaselt rahva seisukorda Venes, et seda kuidagi ei saaks soovida enestele. Palgad on Nõukogude riigis nii väikesed, et enam-vähem korralikult süüa ei saa, riides käia, korterit omada, muudest elu nõuetest rääkimata. Kuid raskelt rõhub sellejuures vabaduse, isiklise iseseisvuse puudumine: kõik kroonu käsu ja korralduste järele — mõtted sõnad ja teod. Kui teisiti suudad ja julged mõtelda, siis pead seda hoidma ja peitma kui kuritegu, sest aastate pikune terror ja surve on riisunud inimestelt vähemagi usaldustunde üksteise vastu.

Eesti Riigivanem

Konstantin Päts

Ka täie kõhuga oleks sarnases õhkkonnas elamine rõhuv. Aga sellele seltsib juure veel kurnatud keha väev ja puudus.

Eestis seda ei ole. Eestis tunneb ennast igaüks vaba ja iseseisva olevat — igas sihis. Ja lausa nälga pole kellegil karta ning maal taludes võidakse praegu keskmiselt nii süüa, nagu endisel Vene ajal juttugi ei võinud olla.

Kuid võtame ainelise kultuuri. Ei oleks Eesti ei endistes, ega praeguses Vene oludes ei ilmiski saanud areneda nende läinud 18 aasta jooksul nii kaugele, nagu ta praegu on. Kui palju on ehitatud uusi hooneid, maid põldudeks haritud, maanteid tehtud ja raudteid ehitatud, autoomnibusi liine sisse seatud. Ja siis edasi — kui palju tagajärjekamaks on muutunud haridustöö

omakeelses koolis. Kui palju mitmesuguseid kursuseid ja loenguid korraldatakse täiskasvanuile! Ja ikka suure toetusega riigisummadest. Vanal Vene ajal olime rõõmsad, kui lubati meil sarnaseid asju korraldada omal jõul, mingisugusest toetusest rääkimata.

Kuid ka praeguses Venes peetakse kõigile kursuseid ja peetakse kõnesid valitsuse poolt, üteldakse ehk vast. Ja, aga eestkätt kommunismist ja poliitikast. Kui „autonoomsetes” Venemaa osades hakatakse oma rahvuse arendamist igakülgset edendamata, siis kaovad sarnaste voolude juhid varsti Suur-Vene keskvalitsuse korraldusel, nagu see sünnib Kaijalas, Gruusias ja mujal.

Ning peaasi, eestlasel ei ole tarvis Eestis olla muu, kui ta on: eestlane.

Sõjavägede ülemjuhataja kindral

Laidoner

Ja ongi käegakatsutavaid tagajär-
gi annud see võimalus, mida iseseisev
vaba tegevus peabki andma: Eesti
on raskemad kriisiaastad üleelanud,
vähemate vapustuste ja kaotustega,
kui paljudki suuremad, vanast ajast
saadik jõukad ja hästi organiseeritud
riigid. Läänud 18 aasta jooksul on ta
vaimlisel ja ainelisel pinnal suurema-
tega sammu pidanud. Ning selle juu-
res ärgem unustagem missugustes olu-
des missugusele pinnale hakkas ehi-
tama Eesti oma iseseisvat kodu.

Nüüd oma olemise 19-ndal elu-
aastal kavatses Eesti muuta oma
riigi juhtnõore andvate asutuste kok-
kuseadet, proovida puhtpoliitilise riig-
ikoguga kõrvale seada tegevelule lige-
mal seisvate kutseesituste kogu. Kes
võib olla kindlaks prohvetiks, et
kuulutada katset õnnelikuks, või teda

kahjulikuks tembeldada? Eestkätt ole-
neb ikkagi kõik inimestest, nende tub-
lidusest ja aususest.

Püüame loota, et algav iseseisvu-
se aasta tooks Eestile uut tuge, viiks
rahva välja ummikust lähedale välja-
le, kus saaks elurõõmsalt areneda meie
Kodu-Eesti igakülgsest nii vaimses
kui ka ainelises suunas, kogu rahva
õnneks.

Ning meie siin kaugel, teisel pool
maakera peame püüdma oma rahvus-
liku omapärasust alles hoidma ning
oma lapsi sellesamas rahvuslikus vai-
mus kasvatama, mis neid endid liidab
ühiseks pereks, kus tüksteisest arusa-
dakse ja tüksteisele vaimliseks toeks
võidakse olla. Olgu „Uus Kodu” meile
tükikeseks Eestist, mis meile meelde
tuletab emakest Eestit, kus kasvasime
ja kus on meie päris kodu. *J. K.*

24. Veebruariks 1936

*Ärka üles eestirahvas
Võitlused teid ootavad
Tornis kellad helisevad
Eesti vaimus hüüavad!*

*Kuule! Vaat' seal kõrgel tornis
Eesti vaimus hõljumas
Sini, must ja valges värvis
Eesti lipp seal lehvimas!*

*Vabadus! Mul süda põksub
Pälgeil rõõmupisarad,
Mälestuisi muistsest ajast
Silmi ette kerkivad!...*

*Orjus, ahelad ja piinad
Valu, murepäevasid
Kangeluses Eesti pojad
Manalasse langesid*

*Hoidku, kaitsegu sind Jumal
Minu kallid kodumaa
Kuigi sinust mina kaugel
Siiski valmis võitlema!*

Kalde

Reis Brasiiliasse

Raimond Pöder

V

Hüvasti, Le Havre!

Oli varajane hommik kui tossutasime sadamast välja. Peale lõunat kiikusime juba Biskail, selles rahutus vöös, mis meremeestele alati hirmuks olnud.

Vaatamata vaikselse ilmale, oli lainetus, keskmine.

Jälle merehaigeid. Öhtusöögist puudusid pooled. Ulejäänud olid aga sellevastu õige lõbusad. Pillid hüüdsid igast nurgast. Et reisijad koosnesid mitmesugustest rahvustest kelledest igaüks püüdis esitada oma rahvus kunsti andeid; siis kujunes sellest väga segane „meloodia,” mis kõrvalegi valus oli kuulata.

Aga siiski pidi kuulama, olgugi, et, närv näris...

Mis sinna parata, tuli leppida.

Kuid kõigis selles massis — oli ka erandisi, keda meelega võis kuulata ja unustada isegi kärarikka ümbruse, haigete ohkamised ja vist endagi olemasolu...

Igatahes — see oli üks ungari juut kellele viiul näis sama lihtne ja kerge olevat — kui meile me emakeel. Juba oma mängu tehnikaga ja teadmiseega olles sellesse põhjalikult süvenenud tunnetega, tõi ta viiulist viiside seeriid, mis kõige toorema ja muusika

põlgaja südamegi sulatas; uputades sind pehmetesse, nõiduslikkudesse toonidesse — kandes nagu mujale, eemale sellest igapäisest olemisest... Millest silmade ette kujunes hoopis teistsugune maailm — ilma viletsusteta, muredeta, kurjusetata... romantiline ajajärk.

Meie, pealtkuulajad, polnud sugugi kitsid temale aplaudeerimast. Nõuti uusi palasid. Ja meister mängis...

Elagu muusika, kellele selleks hinge mängimiseks ja kuulamiseks!

Seal, eemal — itaallased, kes jälle väljendasid oma laulukunsti. Olgugi, et neid oli 4, kuuldi neid kõikjal.

Pehmed, mahedad tenorid. Arvatavasti olid mõned romansid, mida laulsid.

Ei tea kuidas loodus on mõne rahvale sarnaseid ande annud. Kuna meie, olles küll laulurahvas, jääme kaugele maha itaallastest. Peasjalikult üksikute kuulsuste suhtes.

Peremeeski tõendas seda aukartlikult — ei saaremaa linnudki laula paremini.

Savi süda aina pööritas. Peremees vihastas, et segab siin teisi kuulamast.

Õösel jäi meri vaiksemaks. Magasime kõik hästi.

Silmad avades, oli päikene juba tõusnud ja peatama jäänud pilvemassidesse, mis hulkusid tükkidena sinakal

joonil; maalide värvikaid pilte uudishimulistele.

Soe õhk meelitas välja. Kogusime laele.

Varsti karjuti: maa! Kõikide pilgud suundusid osutile.

Teravalt kaugusesse vaadates, paistis tõesti midagi tumedat, sellest sinisest udust, mida omas vesi.

See oli Hispaania rand. Olin vaimustatud! Mägede järele olen alati igatsust tunnud! Varsti sõitsime nii ligidale, et võis näha selgesti kogu rannaäärset elu.

Udu oli lahkunud. Päike paistis selgena kogu loodusele. Keskmised mäekõrgustikud pakkusid ilusad vaated. Kõik oli kaetud rohelisega. Mõned üksikud valged majad, punaste katustega, kadusid kui pisi pärlid kaelakees.

Sarrasena esines stseen kuni peale lõunani, kui jõudsime väikesesse hispaania linna, Vigosse.

Enne linna-alla jõudmist kerkis veest üks määratu kalju, nagu ausamas teretulemiseks igale laevale ja mille taha peitu oli pugenud Vigo ise oma poolkaarse lahega.

Jäime reidile.

Vaevalt saadi ankrud vette lasta, kui ilmusid mitmed paadid igalt poolt kallastelt meie laeva ümber. Need olid kaubitsejad, puuvilja müüjad, kellele lootsikutes ei puudunud vist ühtegi frukti, mida emake maa, hispaania, kasvatab.

Peale selle leidus veel muudki kribu-krabu ja pudukaupa, mida nad siis üheteise võidu pakkusid.

Nende omapärane värviküllane triibuline riietus; nende tõmmuverd välimus ja isemoodi häälitsemine, jätsid alguses päris naljaka, ning osalt ka metsiku mulje. Aga nende ülev meeleolu ja vaba, nagu lapselik, ülevalpidamine, oli siiski küllalt huvitav ja kaasakiskuv.

Palju kiitsid lauldes oma kaupa. Isegi mängu riistadega püüti reisijate tähelepanu enda kaubale pöörata.

Uhesõnaga — püüti nagu keegi oskas.

Ja sarnane kärarikas kirju veepealne liikuv turg, tuletas meelde varemalt loetud Veneetsia karnevaali.

Laevale neid ei lastud. Kauba toimetamine sündis väikese korviga nööri abil, mis laevalt paati visati ja soovitav kraam ülesse vinnati. Korv saadeti rahaga pärast alla tagasi. Päril aumehelik mäng. Pealegi — iga raha oli maksev, mis börsil märgitud. Ja iga raha kursitäpsust teadsivad nemad paremini kui keegi meist. Iga tahes, kahjudega nemad juba ei arvestanud.

Päril kurvastas, et maale ei lastud.

Nii ilus ja luulelik kõik tundus!

Ja õhtul, mil vilksatasid linna tulukesed — vastu peegeldades vaikselt veepinnal, ning selge täiskuu, mis, mäeharja tagant paistma löi; maalisisid ennenägemata kooskõla hurmava loodusega, millest kunstnikugi käsi oleks luulesid leidnud.

Hilja õhtu tuli peret juurde, tublisti üle saja hispaanlase, kellel sama siht — Lõuaa - Ameerikasse. Neid eraldati teistest rahvast, mujale, sügavamatesse ruumidesse. Et neid nüüd silm silma vastu nägin, siis tuli mulle meelde vanasõna: kõik pole kuld, mis läigib...

Olid kaunis harimata ja mustad. Aga naeru ja „tourero” verd, ning lõbusat, elavat juttu, oli neil külluses.

Vaatasin neid uudishimus tükki aega ja tulin viimaks arvamisele et endised paadi kaubitsejad, olid palju kenamad ja armsamad. Võib olla, et need juure tulijad olid kusagilt sügavast maanurgast pärit. Nagu meie setud. Kuid puhtuses jäivad hispaanlased kaugele maha.

Millegipärast oleme harjunud lu-

gupidama, või sümpatiseerima musta-verelisi, brunette, tüüpe; nende näoju-me, juuste ja silmade tõttu. Et vaata Madis, kui ilus väljamaalane...

Aga kui nad kõik sarnased peaks olema, noh siis olen esimene, kes oma põhjamaise arvamise nende ilu üle muudab. Ainukene, mis silma torkas, olid nende elavad, läikivad ja rahutud silmad. Ning samutigi iseloom. Aga siin on vaid kätputäis hispaanlasi ja minu pisikene otsustamine nende üle ei tulekski arvesse võtta.

Varsti, peale selle, tõmmati ankrud veest, ning lahkusime Vigost. Meie siht oli Lisboa.

Portugaalia rand on samutigi mä-gine. Siin on aga rohkem ta kaljune, mis värvilt vahest kollakas punane.

Ullatusena ja uudisena, enne Lis-boasse jõudmist, tulid meid tervitama delfiinid.

Imelikud kalad! Neile pakub suurt huvi iga laevaga võidu kihutada ja hüpata. Alati ikka laevaninas just seal, kus vesi vahuna lõhkeb; kargavad veestvälja hüppega oma paar meetert õhus liikudes.

Muide nad on väga sõbralikud inimestega. Kuid kaunis vaenulikud haidega, olgugi, et viimased on suuruselt tublisti ülekaalus.

Juhusel kui inimene vette kukub, siis delfiinid, nagu alati, hüppavad su ümber, ega puudu ühtegi karvakest, ning kaitsevad veel teiste metsikute kalade eest, peaasjalikult haide, kes delfiine kardavad.

Nii möödus terve päev vahtimise-ga ja lobisemisega kuni olime jõudnud Lisboa alla. Juba kaugelt hakkas paistma valgeid maju punaste katus-tega, mis lõunamaal omapärane. Mida lähemale Lisboale jõudsime, seda kollakamaks muutus vesi.

Päikene oli omal viimasel vajumi-se veerandil. Laev libises aeglaselt vas-tu kiirelt jooksvale veele. Pea kerkis

linn omas tervikus nähtavale, mida poolitab Tago jõe kiired vood. Silma hakkasid kohe omaläädi madalad ehi-tused.

Jäime jällegi ankrusse sadamast eemale, reidile. Pidime siin ainult paar tundi peatama.

Pimedusest hoolimata sõelusid ka siin fruktimüüjad paatidega, sama kisa ja käraga nagu Vigos.

Aga Vigo oli palju ilusam.

Vaade Lisboale tundus nagu raske-na, surnud linnana, kus majade rägastik oli kokku litsutud nagu ühiseks elavaks hauaks...

Tago kiire jooks, oma kollakast värvi veega, oli nii kärsitu, üksluine nagu kogu see ümbrus.

Õo saabus ruttu ja kottpimedana.

Siin tuli jälle mitukümmend hinge peret juure. Välimuselt täitsa roma-anides kirjeldatud tüübid. Mõned mehed kandsid pea ümber punast rätikut ja sama värvi vöösi, ning ise-värki torumütsi möödunud sajandist, andes neile seega veel kentsakama ja naljaka väljanägemise.

Aga siiski väga huvitav oli neid silmitseda.

Lõunamaine õitsev roos ja põhja-maine roheline kuusk, teie vahe on väga suur...

Jumalaga Lisboa!

Jumalaga Euroopa!

Pisut kurb mõelda... Isegi väga...

Jumalaga Euroopa...

Sina, higivana maailmaajagu, elu kesksoon ja süda... Kas oled minust küllanud?

Või mina sinust...? et lahkun eemale uute maailma! Sinna, kuhu ka sina oma tarku sõnu ja eeskuju oled annud Sinna, kus sind jumaldatakse... ja mida sina jumaldata...

Sinu nimi seal ja sealne nimi sinu-le, on kui kaks pühadust, mida me kõik kummardame, austame, igatseme.

Euroopal!
Ameerika!

Olete kui üksikud roosid kõrbes...
luulelised, õrnad; täis võlu ja aroomi!

Olete kui üksik veejuga oaasis
mis joodab ja kosutab väsinuid janu-
nevaid reisijaid vaevasel teel..!

Miljonite mõtted ja igatsused on
kiindunud teile...

Nägemata saatanlik kiusatustont,
on omad küüned vajutanud kõikjale,
kus vähegi elu...

See on „rahatont“ kiusaja ja piir-
naja; kurjuse ja rõõmu juur, mille
ees me väriseme, tõuseme ja langeme,
kui väetikesed lapsed.

Tänapäeval me elame vaid temale
ja enesele, mahasalates sealjuures oma
ligimese armastuse; oma isa ja ema,
oma naise ja lapsed.

Raha, raha, raha..! hüüe, mis on
tänapäeva ideaal.

Minulgi on sama hüüe! Ja miks
siis mitte, kui olen osakene kõigist.

Oh, fatamorgana, mis kerkib me
silmile kõige meelitavamal pildis.

Edasi! Edasi! Mis minul praegult
sellest. Olen alles tuultes, mis kõikjalt
puhuvad... Ja lähem neist on oodata
Madeirast.

Meremees oli laevaninal ja uuris
iseteadvalt kaugusesse. Vahtis taevast
ja vett.

Nähes meid liginevat, tähendas:
täna saame veel tormi.

Peremees, mis sina sellest arvad.

— Mõs ma tühjast nüüd tean ar-
vata. Eks ta üks sant asi ole. Eks
siis viskan kondid jälle hunnikusse
ja põõritan silmi lakke.

Maa kadus. Aiana vesi ja mõõt-
mata ruum sinise taevaga.

Atlandi ookean. Suured, avarad
lained kaisutavad laeva, pannes raud-
mürka kiikuma. Üksikud kajakad
tiirlevad kraaksudes laeva ümber las-
kudes vahest lainetele saagi järele,

mis visatud laevast, või mõni kalake-
ne, mis neile silma hakkas.

Meremehel oli õigus. Lõunaks
ajab tuul end valjuks. Hulus ja kee-
rutab vahtu lainete turjal, ning mäng-
les masti nõõridel nagu virtuoos kand-
lil.

Uksluine masinate vürin, alaline
kiikumine ja lainete laksumine muu-
tusid monotoonseks. Aga sellegi peale
vaatamata kogunesid õhtul hulk his-
paanlasi ja portugaalasi laele simma-
nile. Pandi pillid hüüdma jalöödi tant-
su. Nende kisa-kära ulatas isegi süga-
vamasse kajutisse. See ootamata
tujuküllane väljendus tundus esialgu
metsikuna, kuid vaimustavana. Iga
asi, mis esimest korda elus esineb,
avaldab paeltvaatajale oma teatud
mõju ja huvi.

Rõõmus rahvas, kelleles nagu
pesitseb alalist värskust, lapselikust
ja muretust; kelledele nagu polekski
määratud homset päeva, vaid elavad
täna, momendile.

Ka vanemad, hallipeadega inime-
sed leelutasid ja plaksutasid kätega
muusikale kaasa, ise sealjuures jalgu
tõstes nagu meilgi vanaaegsete tantsude
juures.

Tõesti need rahvad on tempera-
mentsed. Vaimustavad ruttu iga pise-
maga asja juures. Vaimustavad ja
imestavad lõbutstevad ja laulavad.
Kõik nagu suured, täiskasvanud lapsed
kelledele maapealne mure on tundmata
ning rahuldavad iseenda iseloomuga
omi tarvilikke väheseid nõudeid mille-
ga nemad juba põlvest põlve harju-
nud ja elanud.

Nii sooviksin ka mina olla! Aga
minu põhjamaine raske ja vaiksem
iseloom, on palju hellem, tundelisem
ja sügavam kõigi vastu ja kõigis asjus.
Ta pole nii kerge, et liikuma panna
teda igast tuule puhangust, või pilli-
toonist. Ei, ta seisatab ja mõtleb. Ja
ometi — ekslik on ta ikka.

Seepärast, nähes neid sarnaselt lõbutsemas, vahetaksin meeleldi oma iseloomu kellegiga neist.

Kahju, nende pidu lõppes ruttu. Torm tõusis ja äkiline merehaigus nagu vikatiga sirutas neid pikali.

Selles suhtes meie olime tugevamad. Püsime veel kõik jalul.

Isegi Peremees, kellele merehaigus on päris krooniliseks saanud, seisis kõrvuti meiega ja imestas teisi, kes lamasid siin-seal siruli.

— Pagana imelik rahvas teine, imestas Peremees. — Aina laulavad ja tantsivad, suur kui väike ja teevad hirmust kisa. Ja näe, nüüd on kõik siruli maas, nagu kaikaga pähe saanud.

Öösel oli paras torm. Hoigamisi igast nurgast.

Järgmisel hommikul oli asi veel hullem. Tuul oli kõvem ja lained möllasid halastamatult meie müra kallas, kippudes isegi laevalaele.

Meie kuuekust, mina ja Meremees, olime veel terved.

Oh, viibida sarnases haigemajas, kus kõik on pealtnäha haiged aga ometigi on terved, pole kuigi lõbus. Mul endalgi süda pööritas sees, kuid püsisin veel üleval.

Meremees püüdis küll naljatada ja jutustas varemalt läbielatud tormidest. Aga see tundus praeguses olukorras vastikuna. Ning kahjatsesin pööraselt, et ei omanud seda lõunamaa lõbusat ja lapselikku iseloomu, et tema juttude üle rõõmu ja headmeelt tunda.

Vahest ronisin kõrgemale sillale ja vahtisin ajameelselt mässavat vett. Tahes ehk tahtmata mulle see meeldis enam, kui Meremehe tormised mälestused. Millegi pärast tundsin isegi rõõmu, mis oli küll piiratud mingisuguse salapärasusega.

Salapärasusega...

Jah! Ka minul seisavad tormides...

Ja kas see pole küllalt omaette salapärasus..?

* * *

Öö vastu 3 dets. oli hirmus. Torm oli kõvenenud veel enam ja möllas väga pahmalt. Lained uhtusid üle laevanina tekile. Kajutite uksed, kuhu vesi võis sisse tungida, suluti. Laele minek keelati ära.

Siseruumides püsisid veel üksikud jalul. Kõrvu kostsid helisi milledel polnud ühist muusikaga; need olid: ohked, hädaldamised, kisa ja nuttu.

Siiski omapärane..! Nagu haavatud sõdurite haigla. Kui hullumaja, vaatamata, et kõik põdesid ühte haigust — merehaigust.

Kõige hullem oli üks juudi tüdruk, kes kisendas ja hoigas vahetpidamata. Otse närviliseks tegi meid kõiki.

Kuna möllav torm veel omajagu süvendas piina ja kahtlast kartust, nagu mattes raske koorma hingele, mille all pidid vaevlema ja olema; siis tekkis ehk mõnelgi meist metsik kurjus, suruda selle kisendava tüdruku suu, või visata üle parda.

Meist oli Meremees ainukene, kes püsis tervena ja hoolitses meie eest. Aga söömaajal olin ka mina kohal. Süda oli sant, kuid isu hea.

Järgmisel hommikul, päikese tõusuga, tuul vaikis pisut.

Ilm oli pilvine. Kaugel müristas ja sähvas vätku.

Imelik tunne asus südamesse. Vast ehk järgmine välk on määratud meie laevale? Nii väetikeks ja araks muutub inimene iga hädaohu ees suure ja võimsa looduse vastu.

Kardetud hädaoht jäi tulemata.

Ilm selgines. Pilved vaarusid kuhugile kaugele mõõtmatusse.

Sinavasse taevasse löi hele päikene särama, mis meidki värskendas ja kosutas.

Juudigi tüdruk puges laele ja jäi päris rahuliikult laevatoolile pikutama.

Mul hakkas tast isegi kahju ja heameelega oleksin omad huuled ta pool aavatud huultele surunud, missugused paistsid päris maasikatena olevat.

Nii siis haiged ja hullud on terveks ja mõistuse saanud.

Olemine on võtnud oma hariliku oleku, mis igapäev laevas võimalik ja kohane.

Enne hommikust kohvi, kerkis horisondilt silmapiirile Madeira saar oma valge tuletorniga, mis asus kõrge kaljul, kui majesteet troonil; end sirutades noolena taeva poole, sealt heites suurtsuguse pilgu igale möödasõitvale laevale.

Jälle maa, peale hirmsat tormi.

See rõõmus hüüe tuli kõikide suust ja südamest!

Jällegi särasid inimeste silmad! Jällegi tundsi endid inimestena, võimuküllastena ja tervetena. Jällegi tõusis meis vägev elutahe, vast veel vägevam kui kunaski...!

Nii vanad, kui noored olime kogunud pardale, et tervitada liginevat saart, et tervitada käeliigutusega uhket tuletorni; et laulda salaja pühadushümni temale, mis lõpimatuid kordi on elupeastja olnud tormistel öödel oma vägeva valgusega teed näidates vaiksesse nurgakesse, nagu emagi süles me endid kord tundsi...

Olime jõudnud tuletornini. Kõrged järskused kaljud paiskasid tasaseid, kuid pikki laineid enesest vähuna eemale.

Siis tegi laev väikese pöörde ja silmapiirile kerkis hoopis vastupidine pilt.

Siin-seal kõrged mäed kaetud rohelisega, puudega ja kasvudega. Kõikjal roose, lilli ja õitsevust...!

Alaline kevade!

Laialai paisatud valged majad pu-

naste katustega, otse uppusid esselles kirjeldamata looduse ilusse!

Päikene säras kõigile siin vastu — nagu uhkustades enese jõu ja osavuse üle, ilu ja võlu suhtes Madeiral.

Imelikult rohekas selge vesi veel enam kooskõlastas seda ümbrust ja harmoneeris terviku, mida kujutasin lihtsalt maapeulseks paradiisiks.

Inimesedki, kes siin elasid, näisid õnnelikkutena ja rahul olema enestega ja loodusega. Ei mingit kiirustamist, ruttu, kära-müra.

Täieline rahu. Igaüks nautis elu nagu talle meeldis.

Kell oli 11 päeval, kui logisesid ankrud Madeira liivasesse merepõhja.

Otse südame ajas täis kui teada saime, et meid, kolmandaklassi reisi- jaid maale ei lasta. Kirusime ja vandusime maapõhja. Isegi ilusast ja võluvast Madeirast tegime põrgu.

Meremees lubas ujudes saarele minna. Nii pakitses meil südames to jumalik rohuaed.

Parata polnud aga midagi. Pidime leppima käsuga.

Pidime lepima vahtimisega laeva võrelt, umbes paarisaja meetri kauguselt ja seepärast ei võigi ma siinjuures rohkem Madeirast kirjutada, vaid püüdnud sellega, mis silma hakkas.

Saatsime tasaste, rohekas lainetega mis uhtusid luuleliselt liivasele ja kaljusele kaldale vahtu, omi parimaid tervitusi; kus lebasid rahulikult inimkogud, mis tõendas, et siin aeg ei maksa raha.

Siin elab ja püsib veel romantika!

Muu, edasirühkiv maailm, oma tehnika ajajärguga, kurnamisega, kärsitusega ja kurjusega, on Madeirale nagu tundmata.

Siin ei näe sa kusagil vabrikute korstnaid, ei põrisevaid autode hulka, ei logisevaid tramme.

(Järgneb.)

Masininimene

Ralf Urban.

Möödunud suvel reisisin Londoni, et oma isaliku sõbra sir Reginaldi suvilas Wemblei lähedal mõned nädalad veeta. Armastusväärne vanahärra on tuntud filantroop, kes iga aasta kulutab suure summa inimsoo heakäekäiguks. Eriti on tehnika tema nõrgaks küljeks ja ükski leidur, kes oma tööks toetust tuli paluma, ei lahkunud tühjalt.

Uhel hommikul, kui sir Reginald ja mina pärast einet ajalehti lugesime, ulatas mulle mu sõber „Timesi” ja osutas sõrmega järgmisele kuulutusele.

„Kitsikusse sattunud leidur müüb oma täiusliku masin-inimene, mis täidab 122 käsklust. Hind 2000 naela. Ainult tõsiseid ostjaid palun ilmuda kella 14-16 vahel. Insiner M. Milan, S. Street 47”

„Endastmõistetavalt lähen seda asja vaatama,” arvas sir Reginald, „soovite kaasa tulla?”

Loomulikult tahtsin ma, ja nii sõitsime mõlemad autos Londoni. Aadressil tähendatud maja ees seisid juba mõned tusaste nägudega mehed; nagu ma teada sain, olid need ajakirjanikud, keda sisse ei lastud. Nimesilt uksele juhatas meile insener Milani korteri. Helistasime, meile avas ukse sarvprille ja valget töökitlit kandev mees. See oli insener isiklikult ja sir Reginald esitles end talle kui ostja.

„Endastmõistevalt ei ole teie külas käik kohustuslik,” seletas mr. Milani, „aga te peate vabandama, kui küsin, kas teil raha kaasas on? Mul oli viimasel ajal halbu kogemusi uudishimulikega.”

Vastuse asemel tõmbas mu sõber nacrataades kirjatasku põuest ja tõendas oma tõsist kavatsust paksu rahatähtede paki demonstreerimisega. Nüüd muutus mees kütkestavalt lahkeks ja palus meid tahapoole astuda. Jõudsi-

me tuppa, mis näis nagu mingi mehaanikatöököda. Uhel toolil toanurgas istus koletis, masin-inimene. Välise ilu küsimuse oli ta looja lahendanud sama praktiliselt kui maitsekalt, kasutades välise kattena rüütli soomusrüüd. Pead ja nägu asendas suletud raudkiiver ja näokatte.

Pärast teoreetilist ettekannet, milles insener meile seletas, kuidas tal õnnestunud kõiki tehnilisi küsimusi sellevõrra lahendada, et „Artus”, masin-inimene, palja suusõnalise käskluse peale kõik teeb, mida talt nõutakse, algas demonstreerimine. Saime näha imeasju.

„Artus, tõuse püsti!” käsutas insener, mille peale kostis lühike surin ja terasmees ajas end sirgu.

„Artus, marss, edasi!”

Üks — kaks, üks — kaks, Artus marssis sirgel sõjaväelisel sammul.

„Umber pöörda!”

Käsklus, mis vasakule jalale komandeeritud, täideti eeskujulikult.

„Artus, seisa! Pöördu vasakule!”

Raks, raks, kuulas Artus sõna.

Nii kestis see veerandtundi, nagu sõjaväe harjutusplatsil. Sir Reginald oli erutusest üsna kahvatu, „Teate, mida see tähendab?” sosistas ta mulle. „Seda Artust esitan ma sõjaministrile. Kolmekümnetuhandeline armeeselliseid masinimesi on võitmatu! Võitmatu, ütlen teile!”

Insener oli võtmega avanud ukse masinimese kõhul, mille peale roboti kõhus süttis elektripirn. Asusime uudishimulikult lähemale ja nägime parajasti veel hulga traate ja induktsioonipoole, enne kui insener karistava pilguga ukse meie nina ees kinni lõi.

Nüüd võttis sir Reginald rahatasku, luges kakstuhat naela lauale ja

ütles: „Ostan selle leiutise.”

„Mõtlete küll masin-inimest,” tähendas insener. „Võite ta saada; kakstuhat naela on omahind, mu du ei tuleks mul uneski mõttese end oma tööst lahutada. Leidus jääb muidugi minu omanduseks, samuti jätan oma kätte kuus võtit, mis avavad mitmesuguseid ukse masin-inimese sisemusse. Tagan teile kirjalikult viieks aastaks laitmatu töötamise.”

„Hm,” tähendas sir Reginald, „ja mis maksab leiutis?”

„Kakskümmend tuhat naela,” vastas insener ja kui ta nägi, kuidas mu sõber mõtlikult pead vangutas, lisas ta juure: „Võite seda asja rahulikult kaaluda. Seisan kaheksa päeva teie käsutuses. Vaheajal on teil aega Artust tundma õppida”

Sir Reginald oli sellega nõus, sai kviitungi ja kui insener veel oli seletanud, kuidas Artust pistekontakti abil igapäev tuleb laadida, hakkasime minema. Jnsener komandeeris Artuse korterist välja, üle trepi ja paraaduksest välja minu sõbra auto juure. Masin-inimese ilmumine tänavale äratas määratut tähelepanu ning meil

oli raske autoga rahvamurru vahel teed leida. Jnsener viipas veel kord õrnalt oma teosele, kuni ta meie silmast kadus. Teel lõbustasime endid sellega, et jagasime masin-inimesele vahel käske milliseid see meie rahulduseks täpselt täitis. Saabunud Wemblei suvilasse, veetsime hilja ööni aega Artusega. Siis sai ta aukoha mu sõbra tugitoolil. Nägin kogu öö unes masin-inimest.

Hommikul äratas mind hirmus kära. Hüppasin voodist ja jooksin ööriietes oma sõbra töötuppa, kust kisendamist kuulsin. Ust lahti tõmmates nägin sir Reginaldit, kuidas ta vihasele tühja rüütlirüüga jalgpalli mängis. Artuse hing oli nimelt öösel akna kaudu ära auranud, nii et ainult ta plekist kest, paar kera traati ja pooli üle jäid. Kahjuks oli häbematu hing ka veel raha ja ehteasju kolmetuhande naela väärtuses mu isaliku sõbra laekast kaasa viinud.

Oleks liigne lähemalt seletada, et insener Milan vaheajal teadmata kuhu ära oli reisinud ja et Inglismaa sõjaminister esialgu ei mõtlegi masin-inimeste armeed riigi kaitseks üles seada.

KÕIGE PIKEMAD LAUSED

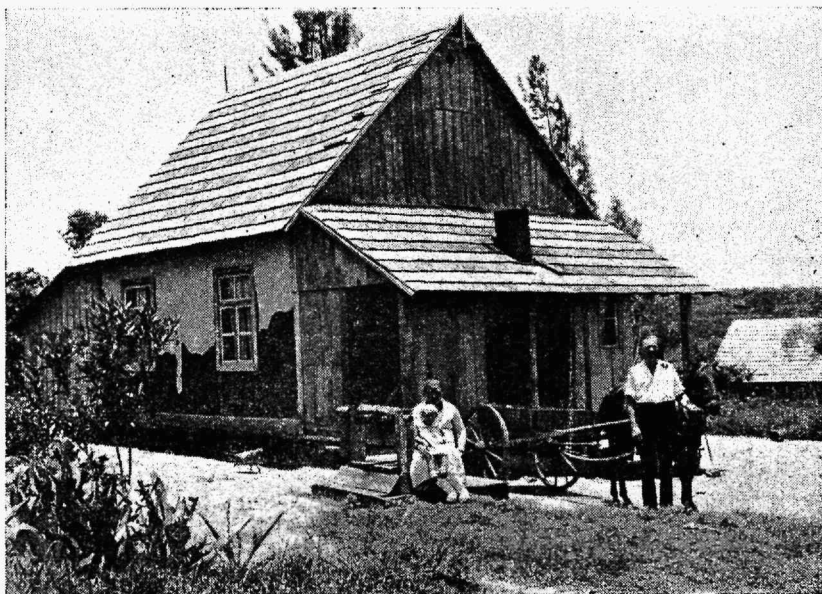
Imiteerides mõningate prantsuse lehtede algatust, korraldas inglise ajakirjandus oma lugejate vahel võistluse, et teada saada milline on kõige pikem lause mis kunagi kirjutatud inglise keeles. On juba avastatud õige aukartustäratavaid lauseid. Näituseks Dickensi raamatus „Nikolas Nicklebi” leidub üks mis koosneb 355 sõnast’ Cobbetti „Inglise reformi ajaloo” leidub teine mis koosneb 316 sõnast. Uhes Ruskini teoses tuleb ette 619 sõnaline lause. Lõpuks, ühes uurimuses Coleridge Haslitt üle, on 110 rea-line järk milles sidesõna „ja” kordub 97 korda kuid on ainult üks komma ja üks punkt.

Eesti kolonii asutamisest

Olen nii mõnegi „Meie Kodu” veergudel leidnud kirjeldusi, eesti kolonii asutamise kohta, sellepärast tahan ka siin lühidalt selgitada asjaolu — (et mina isiklikult küll näen), et eesti kolonii asutamine siiski oleks tarvilik.

Olen juba 6 aastat Brasiilias, sellest 5 aastat läti kolonias „Varpas,” elanud. Miks? Aga kuhu siis õieti minna, — mõisa töösse, oleks küll asjata olnud, sest töötingimised, söök

Kuid igal ühel, kes vähegi püüab on soov teiste käsutamiste alt lahti saada, tunda ennast selles ürikeses elus vabana, kui inimeae, ja et seda kätte saada siis jääb ikkagi soov järele maad osta, — aga kuhu — brasiilaste hulka, on küll vist raske, sest juba „sipelgate söda” nõuab organiseeritud kogu, s. o. koloniid. Lätlastel näiteks on suuremaid: koondatuid koloniisid „Varpa” ja „Letonia,” Guata jaamast 30 km.. Siis Nova Odessa, Tjuis, Ro-

Roman Jürgenson, abikaasaga oma maja ees

ja palgaolud on vist paljudele juba teada, kuna aga koloniides see hoopis teistsugune on. Näiteks siin läti kolonias makstakse kuutöölistele 90—100 mlrs. kuus, ühes korteri, valgustuse ja pesupesemise ning söögiga, pealegi lapitakse riided ära. Teiseks, tunned ennast nagu kodus olevat ja teistega ühevääriline, kuna aga mõisates ole kui äramüüdnud ori.

mano Palises ja ka mujalgi teistes kohtades koondatud vähemad koloniid. — Kui lätlased kohe oleks nii talitanud, nagu meie eestlased, siis oleks nad ammugi põhja vajunud. Kuid siia ajani on nad suutnud endid koloniide abil veepeal hoida ja väga eeskujulikult nii paljudele teiste rändajatele asunikudele olnud. — Isegi jaapanlased tarvitavad läti koloniist

tööjõude nii ametialadel, kui ka tarbeainete ostmistel j. n. e.

Miks siis ei või eestlased oma koloniid koondada? Kas tõesti nii üksteisi ei taheta näha ja ei leidu vennalikku ja sõbralikku tunnet üksteise vastu? — Ometegi on eestlasi nii ühes kui teises kohas laiali asumas. Olen ise eestlane ja oman koha läti koloniis „Varpas” (ehk siin veel teisi eestlasi olemas on, s. o. lätimaa eestlasi, nagu: Andbank, Freibergid 2 perekonda, Sandberg ja Veinberg, Jüri Viinamäe onu ja mõnigi teine, kes

lähed oma saadusi (kaupu) müütama, siis makstakse alati sulle 2-300 reisi vähem kui omadele ja ostmiste juures pead jällegi rohkem maksma, kui oma inimeste käest võetakse. Nii surutakse sind kõige peensustega sarnasesse seisukorda, et pead alati viletsam olema teistest. Ka siin koloniis longivad peale selle veel paar eestlast päeva töölistena ringi. Kui nüüd juhtud veidi napsitanud olekus koju minema siis ütleb sulle lätlane, et eestlased on suured joodikud, aga noh me peame teid ikka aitama. Teie aitasite meid

Roman Jürgenson, riisi põllul

ennast ei julge ilmutada eestlasena), siis läti kolonii kõrval Vene koloniis üks eestiperekond Siimann, ja Saksa koloniis üks eesti perekond, kes aga ennast peidab kord austerlasiks ja sealsamas lätlaseks nimetab, kuna aga kumbagi keelt ei oska, ainult portugaaalia, eesti ja venekeelt kõneleb!! — Ja ometegi on enamuses kõik kitsikus seisukorras, sest kes tahab võõrast aidata, kui juba koloonia kauplustele

sõjas — eks me peame Teid ka nüüd aitama. Siis nõutakse sinult veel läti-keele äraõppimist ja ei tea mis veel!!!... Nüüd ometegi on eestlastel olemas oma Selts „Uus Kodu” S. Paulos ja niisamuti oma häälekandja „Meie Kodu,” mis küllalt avarat teed annab organiseerimiseks eestlaste talude koloniid. Ega kõiki ei suuda S. Paulo sööta ja katta, ja pealegi ei ole kõigil ühesugused vaated, et just nüüd

peab linnas elama, ka maal on hea olla, kui selleks aga isiklikku tahtejõudu olemas on.

Brasiilias on vanemaid eestlasi asunikke, ja kes tunnevad Brasiilia ümbruskonda, maaväärtusi ja kuhu poole oleks võimalik ja parem hakkata eestlasi ühte koondama, sellega saaks Eesti talupoja väärtust esile tuua teiste ees. Siis tuleks ka aegamööda asutada kauplus koperatiivsel alusel, mis oleks üks suurem edusamm ja mis annaks häid tagajärgi. — — — Ka oleks veel soovitav parandada S. Paulos „Uus Kodu” seisukorda, nimelt selles suhtes et juhuslikult kaugemalt sissesõitnud eestlased saaks ka öökorterit — on huvireisil, ümberkolimisel

või nii juhtub haigestumise kordadel, nii kui isegi läbi elasin juhtumise, kus sõitsin S. Paulosse lõikusele, kuna öökorterit ei ole, siis käi ja otsi ringi kui kerjus teiste võõraste panksoonides ja ole kui narr naeruks teistele. Pidin siis ööbima lätlase juures kus viimased ütlesid, et Eesti seltskonnal suur tant-usaal ja einelaud olemas, aga oma inimestele voodiaset ei leidu!

Eestlased! Koondage read koomale, jätke kõrvale omad jonnid ja arusamatused üksteise vahel. Kui oleme suutnud endid koondada koloniiks, sellega oleksime ka rikkuse endile kogunud üksteise toetusel ja lugupidamisel teiste rahvaste seas!

Maamees.

Muljeid viimasest hooajast

Joh. Lindberg

Jällenagemiseni!... Head reisu!... Ara sa aga kauaks ära jää! — Kaks kuud möödub ruttu ja jälle olen siin. Vile! Rong kaob ööpimedusse ja mõne minuti jooksul kaob silmist suur saatjate-pere, kodumaalased ja parimad sõbrad. Tuksatus nagu käib läbi südamest, leides end häkki nii üksi. Vagun on rahvast täis, kuid tunned siiski korruga end nii üksinda, sest kõigil kaasreisijail on hoopis teised tunded — teised ilmavaated... ei leia ühegi pilgus sarnast soojust, nagu neil kes jäid jaamaesisele rätikuid lehvitama... Põhjabaa, külm küll, kuid palju soojust on su laste südameis!

12 tundi sõita On aega nii mõnegi asja peale mõelda, kuid väsimus kipub kallale ja ärgates leian end jälle vanast tuttavast Riost.

Algab uus rüselamine. Pole enam aega poeetiliste asjade peale mõelda. On üks kuu proovideks ja kaksteist

ooperit — balletiga. Kaheksas neist tuleb kaasa tantsida.

Tuvtunen tegelastega. Uued näod. Ule ilma kokku aetud! Euroopast tulnud näitlejail näod punetamas — kuidas on teistsugune kliima tervisele. Peab aina kadestama neid. Itaaliast on tegelasi tulnud kõige rohkem, nagu alati. Pariisist tuli Bidu Sayão, esimene Brasiilia koloratuur sopraan. Itallased teda ei salli. Põhjust ei tea ja ei huvitagi teada. P. Ameerikast sõitis Benjamine Gigli - esimene tenor ilmas, kuid, kes teab kas oma hääle või kogu poolest. Oh milline aukartust äratav kõht tal on! Tahab mulle veel konkurentsi teha ja hakkab minu kõrval tantsima! Gabriella Bezanson-Lage, öeldakse, olla parim kont-raalt ilmas. Ega's maksagi kahelda. Pigista silmad kinni ja kuula, kui ta laulab Glückl Orfeod, siis ei tea, on see pass või bariton! Missugune

kõri ühel naisel! On palju teisi esimese järgu jõude, siis tuleb teine rida: siin proua Rina Gallo-Toscana. „Molto biacere!” Tema ka olla olnud üks paremaid kontraalte, kuid nüüd juba hakkab hääles väsimust tundma. Aeg möödub. Jutustame. Küsib, kas ma olla inglane või prantslane. „Ei, olen eestlane!” — „Teate, kus ta asub?” Vastuse saan üllatava, sest ta olla just mõned kuud tagasi Eestis olnud ühe Itaalia operi grupiga. Hea meelega räägime minu väiksest kallist kodumaast! Möödub Girotti — koomiline bass. Tutvuneme. Ka olla sama grupiga Eestis olnud. „Meeldis?” küsisin. „Oh parem ärge küsige. Eesti neid . . . rõõviavad kergesti inimese südame ja siis jätavad „külmale!” Oh need kavalad eesti neiukesed!” —

Hooaeg avatakse, nagu viimastel aastatel moeks, Carlos Gomesi ooperiga (Suurim Brasiilia ooperi komponist). „Fosca,” ooper 3 vaatuses. Järgneb terve rida etendusi: „Orfeo,” „Manon,” „Rigoletto,” mis läheb pea igal hooajal; „Faust,” „Adriana de Lecouvreur,” „Martha,” „Puritani,”

„Carmen,” jne. Esimest korda tuakse lavale siin „Cecilia”. Juhiks on kutsutud autor ise ja peaosas on kuulus Glaudia Muzio. Suurepäralik. Peale jumaliku lauluhääle omab ta veel hiilgava näitlejaanni. Nii möödub hooaeg suurepäraselt. Rio — S. Paulo — Porto Alegre. Kahe kuu asemel on möödunud juba neli ja veel tuleb Riosse jääda, sest nüüd peab kibedasti harjutama Ballettide jaoks, mis mulle palju tähtsam, kui ooper. Siin olen ju mina esimesel kohal. „Bolero” (Ravel), „Tulelind,” „Giselle,” jne. Ballettohtud mööduvad suure eduga. Kriitika hea, publiku poolehoid suur, mis sa hing veel tahad! Jaanuar, 1936. Juba üle poole aasta, kui ära sõitsin, on juba aeg tagasi kõndida.

Tere! — Tere!

„Jälle siin”!? — „Sedapuhku jälle!” „Noh, mis me nüüd ära teeme?” „Eks katsume midagi, mis suudame!” „Uus Kodu”! Minule ta paistab juba nii vana. . . .

Tunnen igatsust tema järgi!

Külastage „Uus Kodu” EINELAUDA

Maitsevad lõuna- ja õhtusöögid

Austusega:

EVALD KVARNSTRÖM

Üle paljude aastate viibib meie parim poksija E. Klausner jälle São Paulos.

Ervin Klausner on terve L.-Ameerika läbi rännanud, peatudes Argentiinas, Peruu, Tchiilis j. t. L.-Ameerika riikides.

Asja tundjate otsusel loetakse Ervin Klausneri parimaks poksijaks terves L.-Ameerikas, kes Eesti nimele oma võitudega au on teinud.

Ervin Klausner, olles abielus hispaanlannaga, on kolme lapse isa, kaks tütart ja üks poeg. Klausner on sedapuhku ränduri elust loobunud ja kavatseb pikemaks ajaks peatuma jääda São Paulosse.

Eesti Vabariigi 18-aasta iseseisvuspäeva pühitsemisest eesti seltsis võttis E. Klausner osa, niisama külastas ta eesti seltsi karnevaali pidustuste aegu.

Järgmistes ajakirja „Meie Kodu” numbrites hakkavad ilmuma E. Klausneri reisu ja võistluste kirjeldused, mis lugejaid kindlasti huvitama saab, sest E. Klausner on Eesti suuremaid nimesid poksi taevas.

Ervin Klausner, võitlushoos.

Uusi Poksimeistreid.

Tallinna meistriks neli noort ja kolm „vanurit”.

27. jaanuaril lõppesid Kalevi võimlas kaks päeva kestnud Tallinna esivõistlused poksis. Osavõtjaid oli üle kolmekümne, enamuses noored, kuid löögihoogsad poisid. „Vanureist” võis poksiringis näha E. Seebergi, N. Kapustinit

ja B. Salongi, kes ka omas kaalus võitjaiks tulid.

Uued poksimeistrid:

Kärbeskaal: E. Vest; Kukkaal: F. Neu; Sulgkaal: E. Seeberg; Kergekaal: A. Arro; Kergekeskkaal: N. Kapustin; Keskaal: E. Sternvart; Poolraskekaal: B. Salong.

E. V. 18. aastapäeva pühitsemine São Paulos

E. V. aastapäeva, mida São Paulo eestlased alati traditsiooniliselt on pidanud, pühitseti tänavu 29. veebr. eesti seltsis „Uus Kodu” aktus - kontserdiga, mis lõppes tantsuga.

Tänavu oli karnevaal Brasiilias määratud 23, 24 ja 25. veebruarile. Karnevaal on siinne suurim püha mida peetakse tujuküllases möllus nii tänavail kui ka saalides. Tänavune karnevaal, arvestades hiigel summadega, mis valitsuse poolt kulutati, oli üks haruldasemaid ning ilusa ilma tõttu ilmusid sajad tuhanded inimesed tänavale.

Arvestades karnevaaliga peeti E. V. iseseisvuspäeva 29. veebruaril.

24. veebr. ilmus São Paulo suurimas ajalehes „A Gazeta” Eesti riigivanema K. Pätsi pilt ühes päevakohase tekstiga.

29. veebr. õhtul algas E. V. aastapäeva mälestamine koosviibimisega Eesti São Paulo konsuli Finn. B. Arneseni kodus, millest võtsid osa Balti riike sõprade ühingu esimees Dr. Synesio Rangel Pestana ühes ühingu sekretäri-ga. Kohalik Soome konsul abikaasaga, Leedu konsul, Läti konsulaar esitaja abikaasaga Eesti koloniid São Paulos esitasid eesti seltsi „Uus Kodu” esimees Paul Weltson ja Aleksander Aur. Omavaheline koosviibimine ühes õhtusöögiga vältas üle tunni ja möödus omavahelises jutus, kus Eestit elada lasti ja Eesti Vabariigi terviseks joodi. Kõik kes sellest koosviibimisest osavõtsid ilmusid pärast ka eesti seltsi „Uus Kodu”, kus E. V. aastapäeva Aktus - Kontsert algas kell 9 õhtul.

Aktus - Kontsert eesti seltsis algas konsul Finn B. Arneseni avakõnega portugaalia keeles. Konsuli poolt kingiti seltsile kindral Johan Laidoneri rinna-

pilt, mis oli seltsi ruumesse ülespandud ja avati konsuli kõne lõpul lipu kattest.

Pikema kõnega esines Aleksander Aur, peatudes Eesti vabariigi saamise loos. Eesti rahvas tahtes olla ise oma peremees omas kodus löi 18 aasta eest Eesti Vabariigi. Eesti rahva poolt loodud riik on üks praegusaja inimkonna tsivilisatsiooni ja kultuuri tippsaavutisi. E. V. seisab teiste vanade kultuurriikidega ühes reas. Eesti ajaloolised vaenlased on Saksa ja vene. Ka E. V. loomisel oli Eesti rahval nendega tegu. Kõne lõppes hüüdega: Elagu Eesti! mis kadus mürisevasse aplausi.

Läti esitaja, kes aastapäeva puhul omalt poolt tervitas, peatus omas portugaalia keelses kõnes mineviku juures, kus sakslased organiseeritud Ordusse, ilmusid Baltimaale, provotseerides eestlaste ja lätlaste vahel vihavaenu ja hetes maa, maa oma pärisrahvaste abil oma alla. Kui aga eestlased ja lätlased ühiselt oleks sissetungijale vastu hakanud, siis maa vallutamine mitte korda ei oleks läinud. Hoidugem mineviku vigadest. Eestlased ja lätlased on sõbrad ja tahavad ühiselt ise omal maal peremehed olla, kus nad elavad juba tuhanded aastad ja milleks neil õigus. Kõne lõppes vaimustava aplausiga.

Baltiriike Sõprade Ühingu poolt tervitas Dr. Synesio Rangel Pestana. Kõneleja kriipsutas alla Eestirahva visadust, tema ajalugu, rahvaluulet, organiseerimisvõimet ja kultuurilist tasapinda. Imestas Eestirahva demokraatset vaimu võitluses kahe äärmusega, nii pahem kui parempoolsega, lugedes ajalehest „O Estado de S. Paulo” ette viimaseid teateid ja andmeid rahva hääletusest, mis oli Eestis 23, 24 ja 25. veebruaril, mille tagajärg näitas praeguse valitsuse pooldamist sellega, et

valitsuse poolt kavas olev Rahvuskogu kokkukutsumine uue põhiseaduse loomiseks sai poolt 486.000 häält, vastu 178.000. Kõne lõppes rõkkavate kiiduavaldustega.

Eesti seltsi „Uus Kodu” segakoori poolt V. Götzi juhatusel lauditi Eesti ja Brasiilia hümn.

Iseäralise imestuse ja kiituse osaliseks sai laulukoor ja tema väslmata juht V. Götzi Brasiilia vabariigi hümn ettekande puhul portugaaliale keeles brasiilaste poolt. Harilikult brasiilased mängivad oma hümn, kuna lauluks on hümn liiga keeruline ja brasiilased oma hümn mitte kunagi ei

laula juba sellepärast, et nad ei oska. Peale hümn kandis laulukoor ette veel mitmed Eesti laulud, pidades isegi lisa andma.

Lõpuks tänas seltsi esimees Paul Veltson kõiki tähtsa päeva puhul, iseäranis Balti riike Sõprade ühingut ja tema esimeest Dr. Rangel Pestanat, kohal viibivad konsuleid kui suuri Eesti sõpru ja kõiki tegelasi kui ka publikumi.

Aktus - kontserdi osa lõppedes algas tants, mis kestis rõõmsas meeleolus vara hommikuni.

Paberiäri "Skandinavo"

E. KLAUSNER

Raamatud - Paberid - Koolitarbed - Mänguasjad jne.

Eestlastele alandatud hinnad

RUA VERGUERIO, 9

S. Paulo

Toimetus. *E. Anderson, J. Bauer, A. Aur ja I. Toop*

Tallitus: *E. Tamberg ja J. Siigus*

AO MOVELHEIRO

Äri asutatud a. 1900

Mööblid, sissesääded, letid, klaverid, kirjutus-
masinad, arvemasinad, rahakapid jne., jne.

MOYSES HAKIM

Praça da Sé 12-A e 86

Kõnetraat 2-3477
São Paulo

Sociedade de Sorteios do Brasil

PLANO BRASIL "C"

Et võimaldada võita oma suurearvulise klientide hulga suuremaid
summasid, otsustas Brasiilla loosimiste selts, asukoht São Paulos,
rua Quintino Bocayuva, 41, valitsuse poolt lubatud ja fiskalisee-
ritud patent nr. 99., avada rahalised loosimised,

N. N. Plano Brasil „C.”

Loosimised on iga kuu 27-mal, nii nagu see regulamendis ette-
nähtud. Plano Brasil „C” jagab iga kuu 11.111
preemiat 120:000\$000 väärtuses järgmiselt:

1 preemia a . . .	50:000\$000	—	10 preemat . . .	5:000\$000
100 preemiat . . .	5:000\$000	—	1.000 preemiat . . .	10:000\$000
	10.000 preemiat . . .			50:000\$000

makstes iga kuu 5\$000, sisseastumise maks 10\$000.

Lähemaid teateid saab agent J. Tomilt

Vannutatud tõlk

Miguel Ocougne

*Tõlgib peale teiste
keelte ka eestikeelt.*

Naturaliseerimine

Rua 15 de Novembro, 32. - sobreloja

São Paulo Telephone 2-6393

Tarvis õpipoiisi

trukikotta

Teatada:

Rua Backer, 61

Rätsepaäri - **BALTICO** -

Pozerski & Küttmann

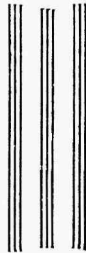
*Töötab kõige uuemate moodide järele
kiirelt ja korralikult*

Rua Visc. Rio Branco, 782 —São Paulo— (Rua Duque de Caxias, nurgal)

Atelier

Mme. Clara

Valmistab koige-
paremini, kleite,
manteleid ja kos-
tüüme, viimaste
moodide järele.

Rua Bella Cintra, 114
São Paulo

Saksa päevapildi tööstus

Asutatud 1890. a.

“BERNARDO”

ARTHUR SCHMIDT

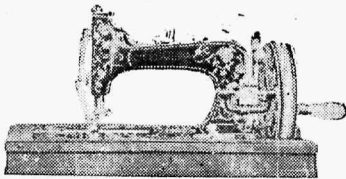
Kõige parem ja peenem
töö päevapildistuse alal

Suurendus heledas või
t u m e d a s toonis, õli-ja
pastel värves

Valmistakse tellija soovil
koduseid pildistusi

REPRODUCEERIMINE

Rua São Caetano, 111 (ant. 103)
SÃO PAULO

Kes tahab osta

*häd ja odavat, peaaegu uut, Käsi-
chk jalaga õmblusmasinat,*

Hinnad alates 80\$000

Rua Conselheiro Ramalho, 274

Telefon 7-6191,

Aveniida Brigadeiro Luis Antonio nurgal.

Trammid: nr. 3, 5, 30, 40, 47

Pakkimiskulud sisemaale saatmiseks kannab äri

EHITUSKIVID MAKSUTA

Maade müük järelmaksuga ilma sissemaksuta 9\$000, 11\$000,
12\$000 kuni 20\$000 kuumaksuga

Müük järgmistes Villades: Villa Mazzei; Villa Nova Mazzei; Villa Nilo;
Villa Nelson; Villa Milton; Villa Léo; Villa Victorio ja Villa Ede.

Nimetud Villad asuvad kõik Tramway Cantareira läheduses (Ramal
de Guarulhos) Auto-omnibusi ühendus (Väljasõidu koht Largo Paysandú
Nimetud Villades on: elekter, koolid, aptekid, j. n. e.

Uksikasjalisi informatsioone saab

ESCRITORIO MAZZEI

RUA 11 DE AGOSTO N.º 5 sobr.

ehk Avenida Mazzei N.º 300 (Villa Mazzei jaama lähedal)

Anname 100\$000 sellele, kelle soovitusel müüme lote

Vihitlemissaun

Meie saun on ainukene vihitlemissaun SÃO PAULO.
Eestlastele alandatud hinnad

Vihitlemissaun 1\$500. Vannid 2\$500, seep ja rätik vanni juurde tasuta
Saun on avatud:

Igal neljap. kell 11-st - 22-ni. Ainult NAISTELE.

Meestele iga reede ja laupäev kella 11-st

— 22-ni ja pühapäeval kella 8-st - 16-ni —

Vannid avatud iga päev kella 7-st - 22-ni.

Rua Tenente Penna, 29

BOM RETIRO

Bonde ehk omnibus Casa Verde ja R. Italianos.

Lugupidamisega

PAUL WELTSON & VEND